

SPRÁVNÍ PRÁVO – OBECNÁ ČÁST, SP I

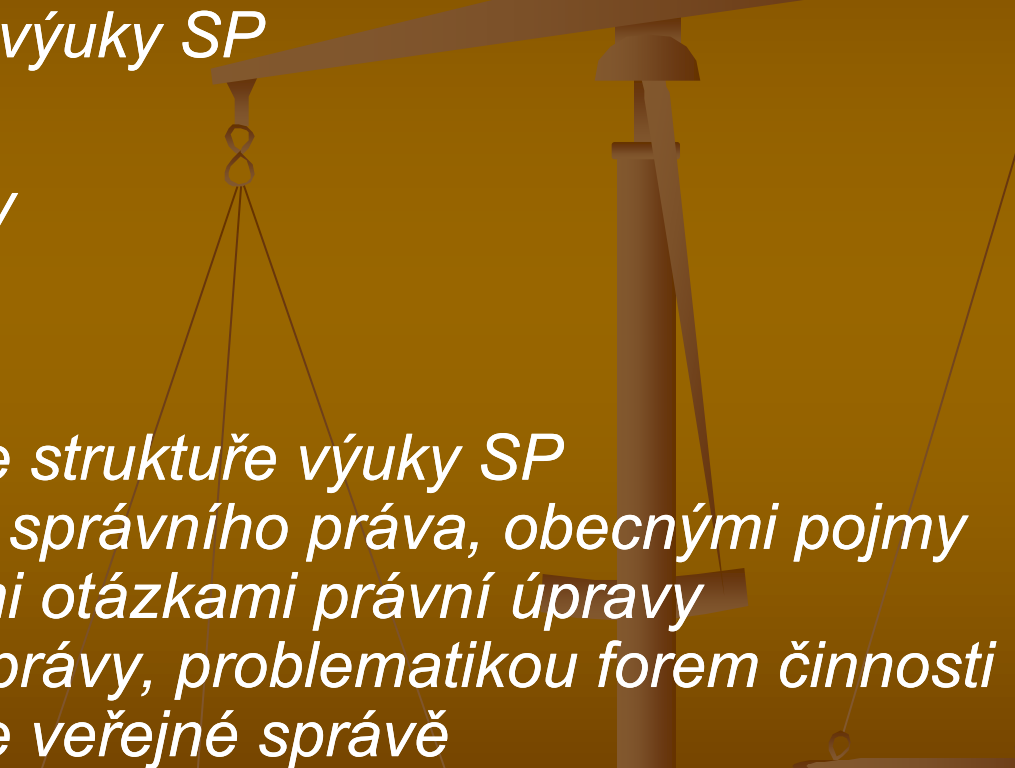
přednáška č. 1

ÚVOD DO STUDIA PŘEDMĚTU
SPRÁVNÍ PRÁVO, POJEM, CHARAKTERISTIKA,
SPRÁVNÍ PRÁVO JAKO PRÁVNÍ ODVĚTVÍ,
VĚDA SPRÁVNÍHO PRÁVA a SPRÁVNÍ VĚDA

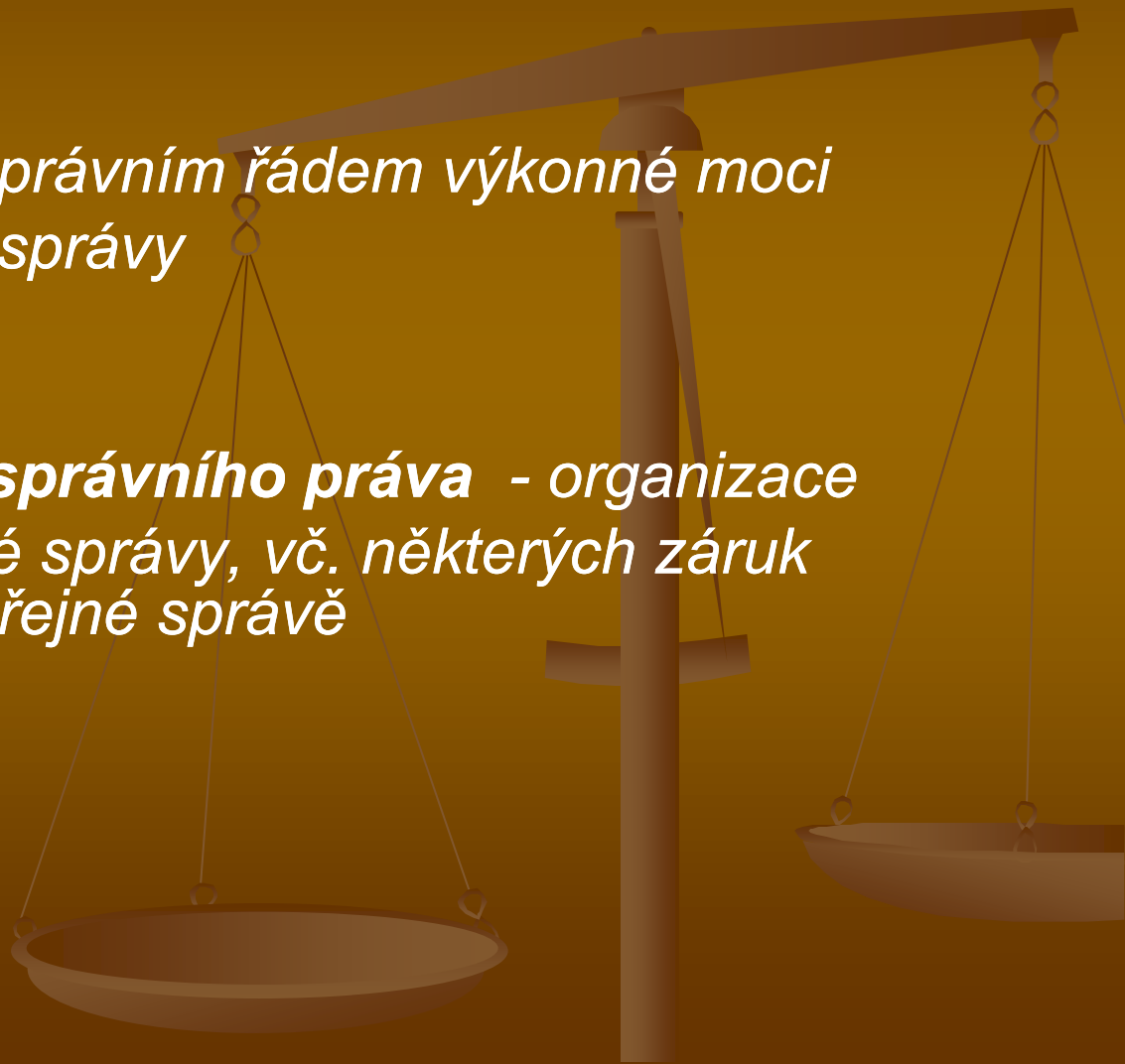
K úvodu do studia předmětu

- *struktura a zaměření výuky SP*
 - *prameny ke studiu*
 - *formy a metody výuky*
 - *ukončení předmětu*

 - *obecná část SP je ve struktuře výuky SP představována teorií správního práva, obecnými pojmy a instituty, základními otázkami právní úpravy organizace veřejné správy, problematikou forem činnosti a záruk zákonnosti ve veřejné správě*
-

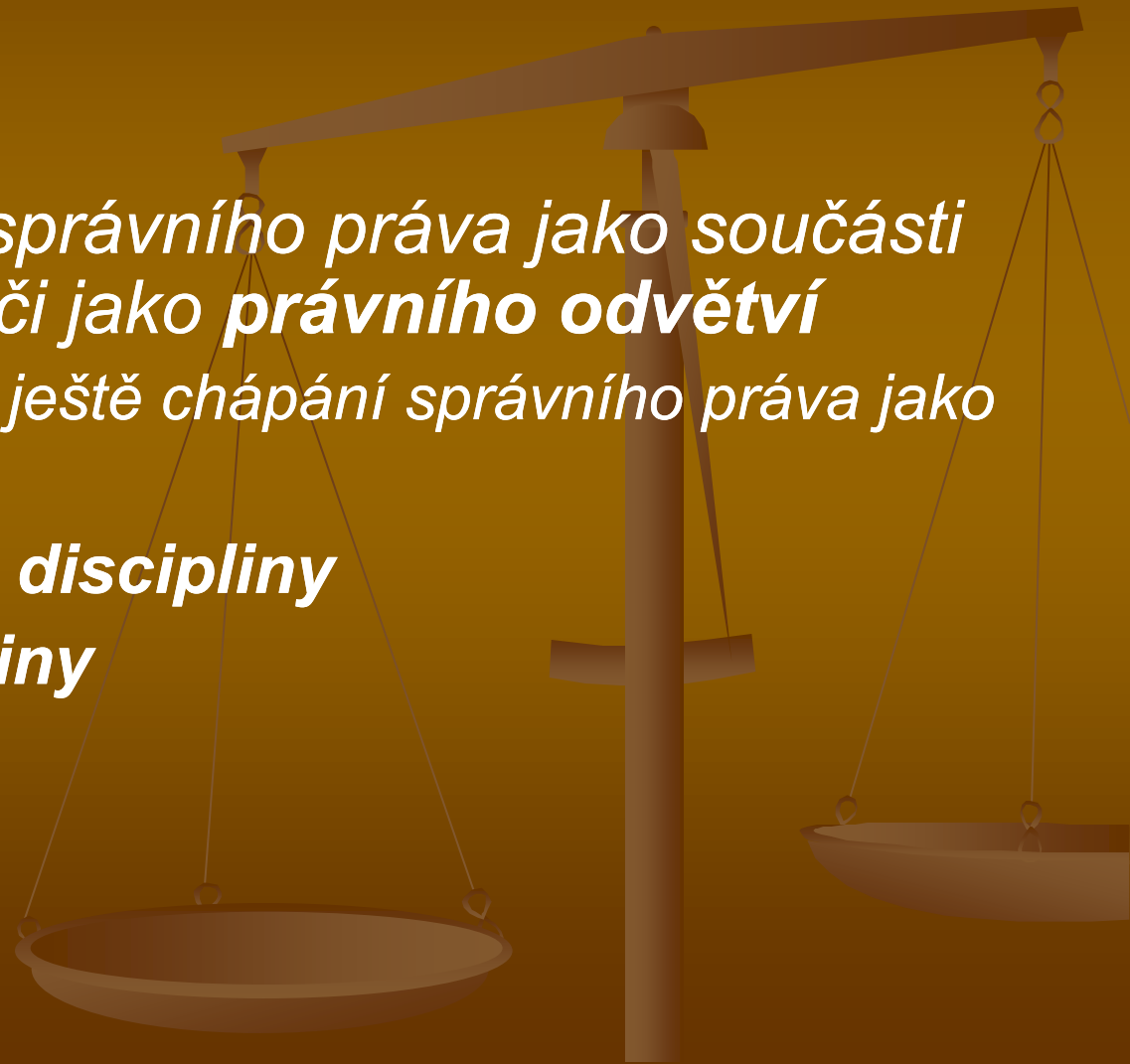
POJEM SPRÁVNÍHO PRÁVA

- **správní právo** - právním řádem výkonné moci ve sféře veřejné správy
- **předmět úpravy správního práva** - organizace a činnost veřejné správy, vč. některých záruk zákonnosti ve veřejné správě

■ *pohledy na **správní právo***

- *mimo vnímání **správního práva** jako součásti **právního řádu**, či jako **právního odvětví** přichází v úvahu ještě **chápaní **správního práva** jako***
 - ***pedagogické discipliny***
 - ***vědní discipliny***

SPRÁVNÍ PRÁVO jako PRÁVO VEŘEJNÉ

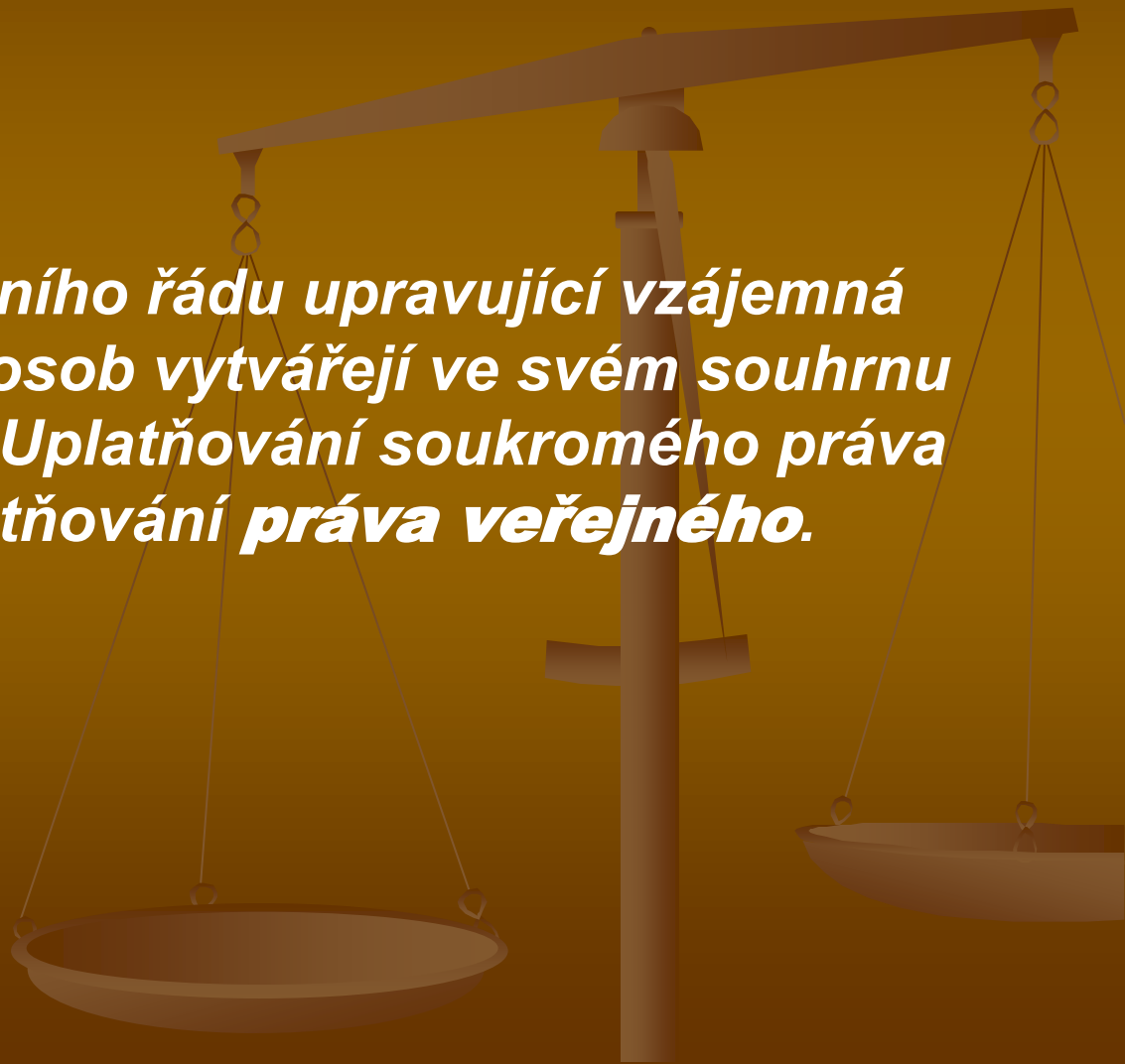
- *právo veřejné a právo soukromé
(právní dualismus)*

- *teorie mocenská*
- *teorie organická*
- *teorie zájmová*

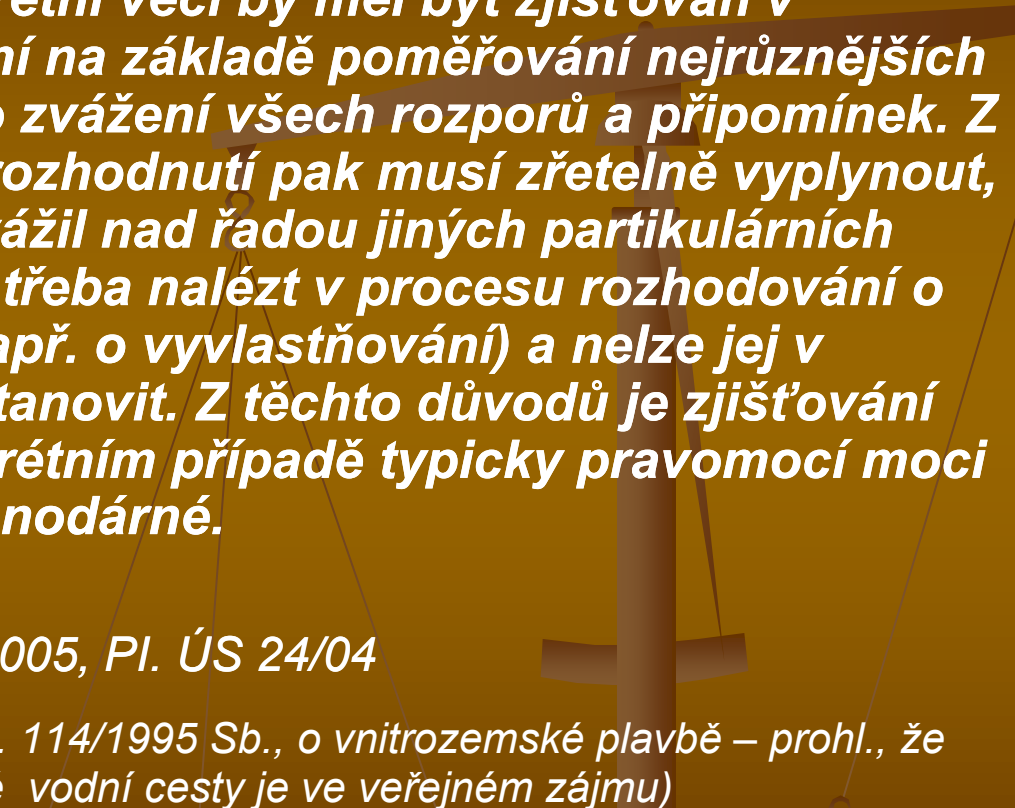
USTANOVENÍ § 1 odst. 1 OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

- (1) *Ustanovení právního řádu upravující vzájemná práva a povinnosti osob vytvářejí ve svém souhrnu **soukromé právo**. Uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování **práva veřejného**.*

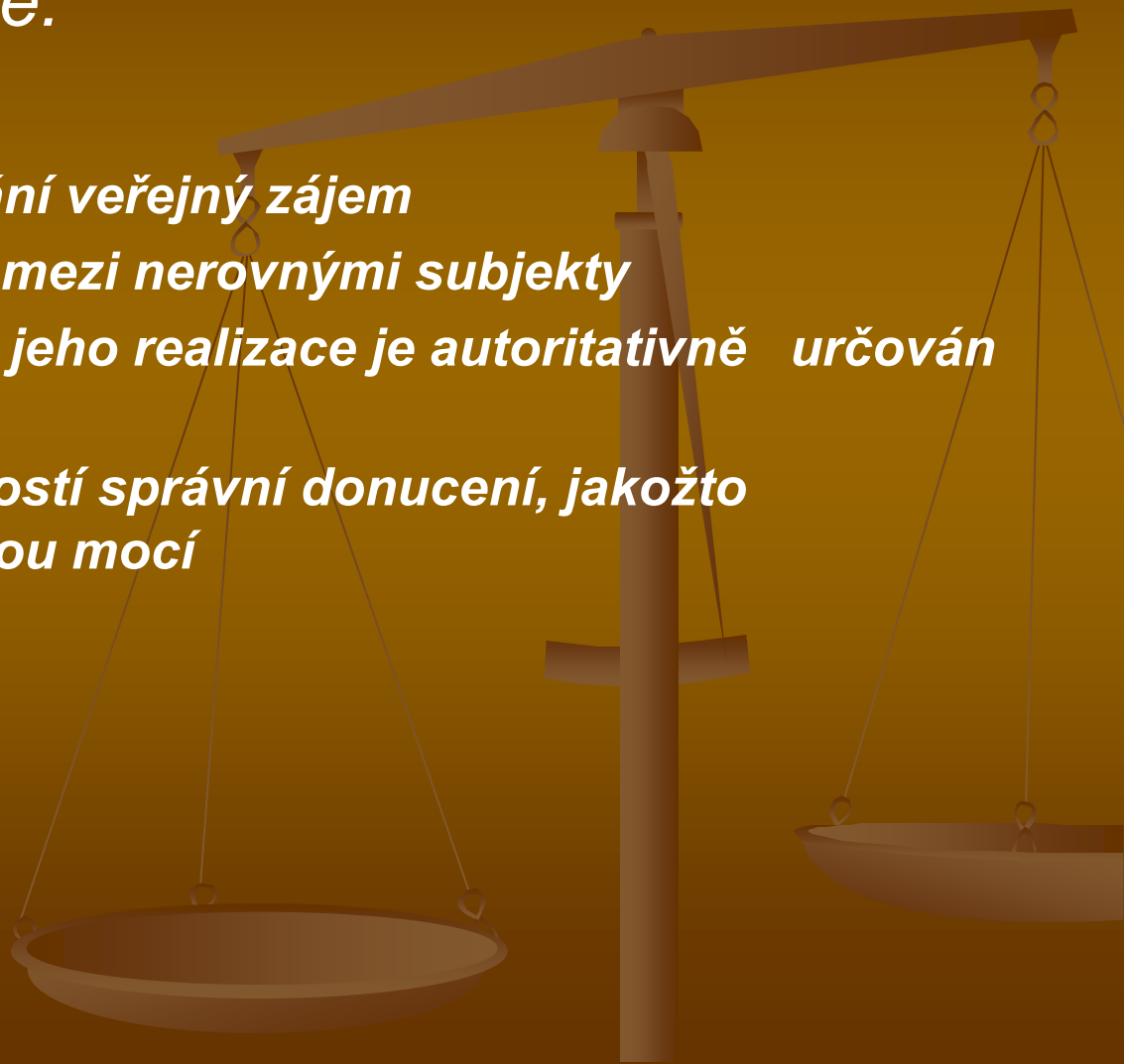
Z judikatury

- Za **právo veřejné** považuje Ústavní soud tu oblast práva, v níž jsou vztahy založené na nerovnosti zúčastněných subjektů, k soukromému právu patří vztahy založené na rovnosti. **Veřejná moc** je taková, která autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech subjektů. Subjekt, o jehož právech a povinnostech rozhoduje orgán veřejné moci, není v rovném postavení s tímto orgánem a obsah rozhodnutí orgánu není dán na vůli subjektu. Hranice veřejné moci končí tam, kde začíná moc soukromá.
- Podle Nál. ÚS ze dne 23.6.1995, II. ÚS 86/95 (ve spoj s rozhodnutím VR MMF UK ve věci habilitace)

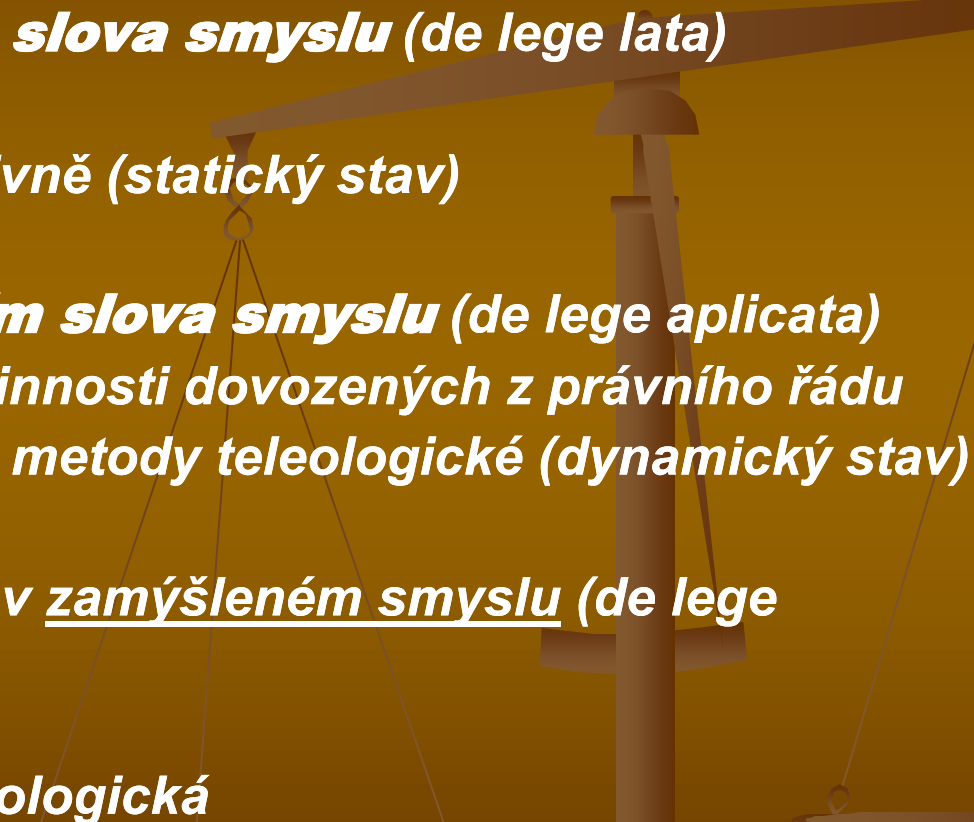
-
- ***Veřejný zájem v konkrétní věci by měl být zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměrování nejrůznějších partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek. Z odůvodnění správního rozhodnutí pak musí zřetelně vyplynout, proč veřejný zájem převážil nad řadou jiných partikulárních zájmů. Veřejný zájem je třeba nalézt v procesu rozhodování o určité otázce (typicky např. o vyvlastňování) a nelze jej v konkrétní věci a priori stanovit. Z těchto důvodů je zjišťování veřejného zájmu v konkrétním případě typicky pravomocí moci výkonné a nikoliv zákonodárné.***
 - *Podle Nál. ÚS ze dne 28.6.2005, Pl. ÚS 24/04
(ve spoj. se zruš. § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě – prohl., že rozvoj a modernizace vymezené vodní cesty je ve veřejném zájmu)*

- *pro správní právo jako právo veřejné je charakteristické, že:*

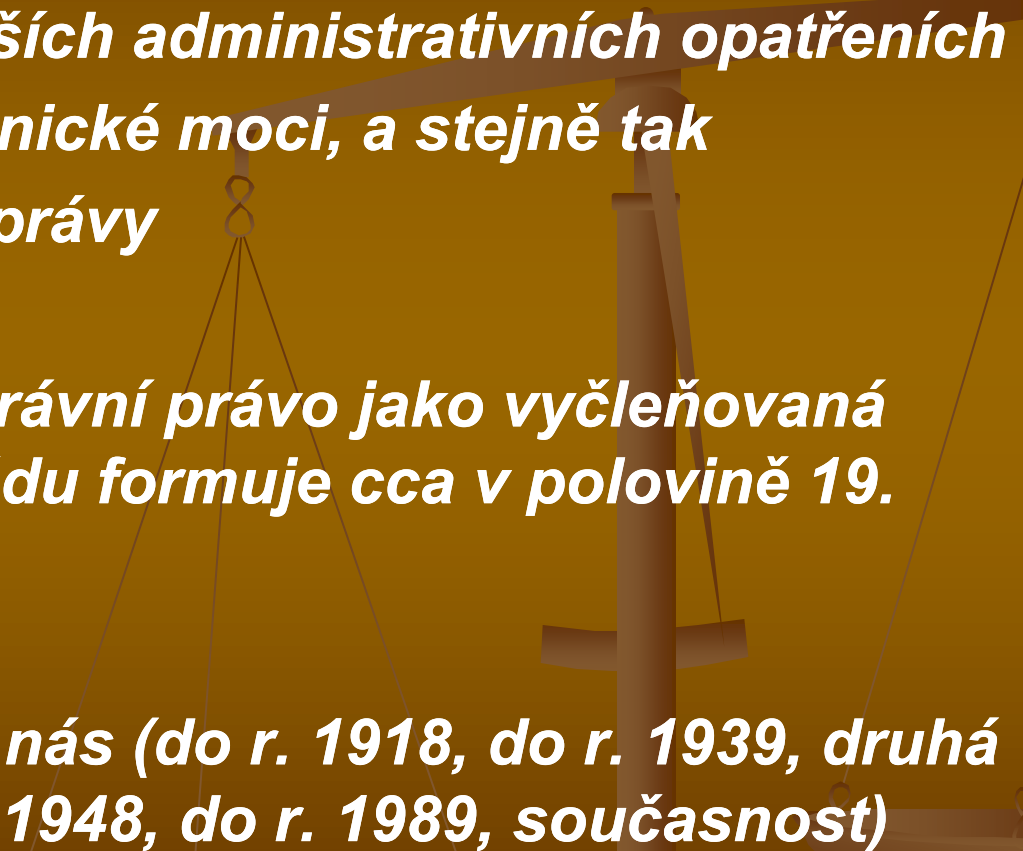
- *prosazuje a chrání veřejný zájem*
- *upravuje vztahy mezi nerovnými subjekty*
- *konkrétní obsah jeho realizace je autoritativně určován úřední mocí*
- *disponuje možností správní donucení, jakožto donucení veřejnou mocí*

Tzv. **OBJEKTIVNÍ** a **SUBJEKTIVNÍ** **SPRÁVNÍ** **PRÁVO**

- právo v **objektivním slova smyslu** (*de lege lata*)
 - **právní řád**
 - **lze poznat normativně (statický stav)**
 - právo v **subjektivním slova smyslu** (*de lege applicata*)
 - **souhrn práv a povinností dovozených z právního řádu**
 - **k poznání je třeba metody teleologické (dynamický stav)**
 - další polohou - právo v **zamýšleném smyslu** (*de lege ferenda*)
 - **co je chtěno**
 - **taktéž metoda teleologická**
-

KE VZNIKU A VÝVOJI SPRÁVNÍHO PRÁVA v našich zeměpisných podmínkách

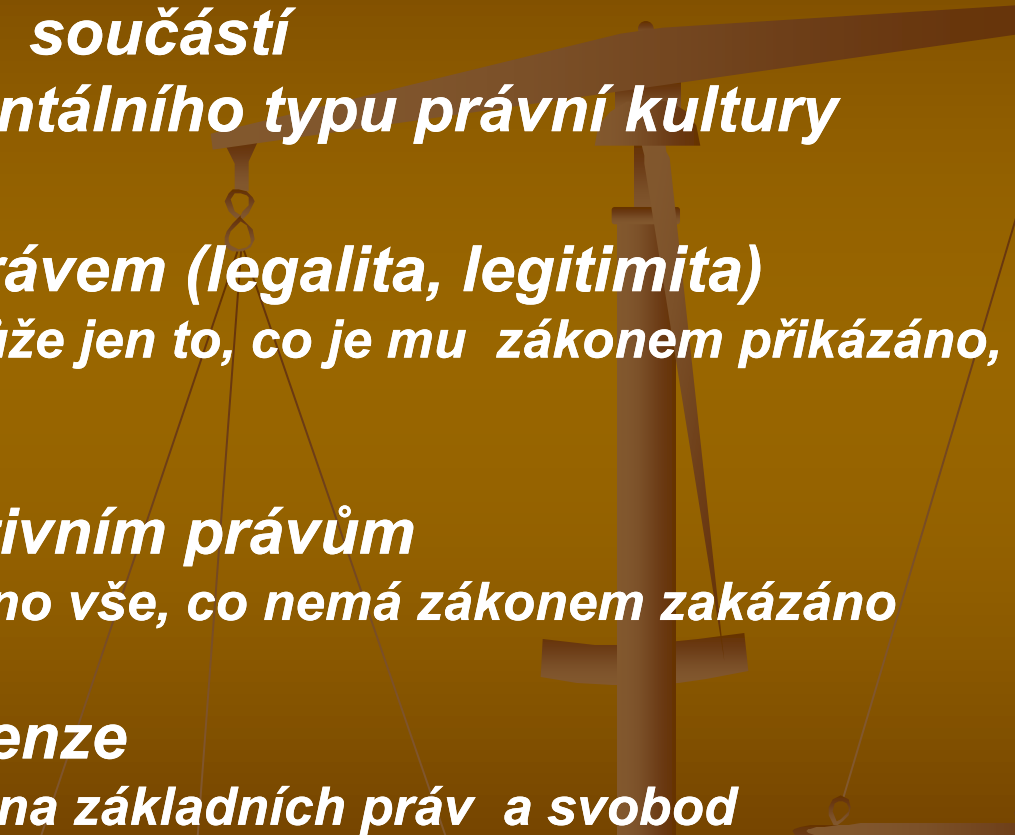
- *počátky v nejrůznějších administrativních opatřeních představitelů panovnické moci, a stejně tak i středověké samosprávy*
 - *kvalifikovaně se správní právo jako vyčleňovaná součást právního řádu formuje cca v polovině 19. století*
 - *poté etapy vývoje u nás (do r. 1918, do r. 1939, druhá světová válka, do r. 1948, do r. 1989, současnost)*
-

■ ***vývoj našeho SP od přelomu r. 1989/90***

- ***demokratická transformace***
- ***reforma***
- ***européizace***

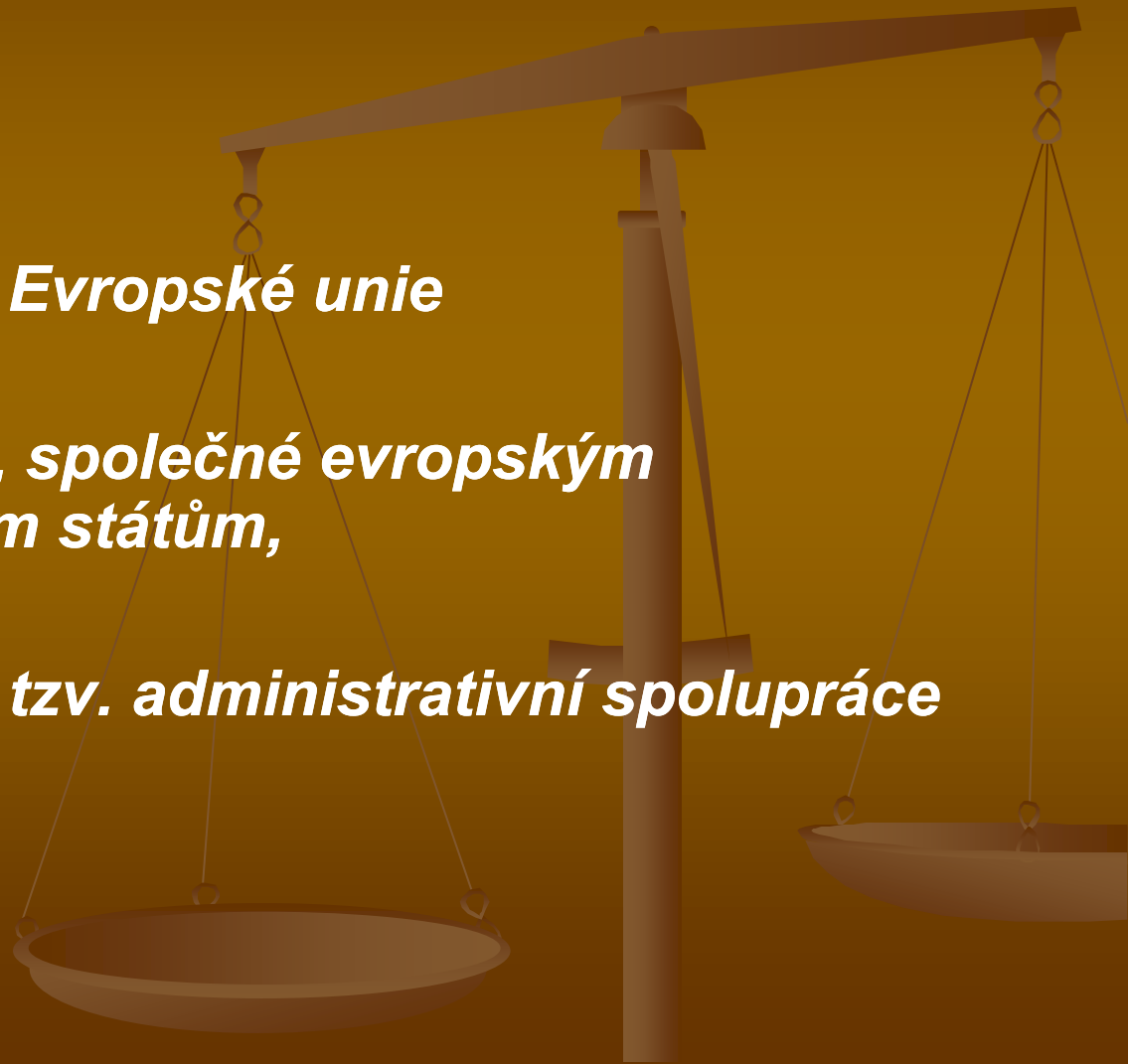
PRÁVNÍ STÁT A SPRÁVNÍ PRÁVO

- *naše správní právo součástí evropského kontinentálního typu právní kultury*
 - *vázanost státu právem (legalita, legitimita)*
 - *správní orgán může jen to, co je mu zákonem přikázáno, nebo dovoleno*
 - *respekt k subjektivním právům*
 - *každý má dovoleno vše, co nemá zákonem zakázáno*
 - *lidskoprávní dimenze*
 - *přednostní ochrana základních práv a svobod*
-

Tzv. EVROPSKÉ SPRÁVNÍ PRÁVO

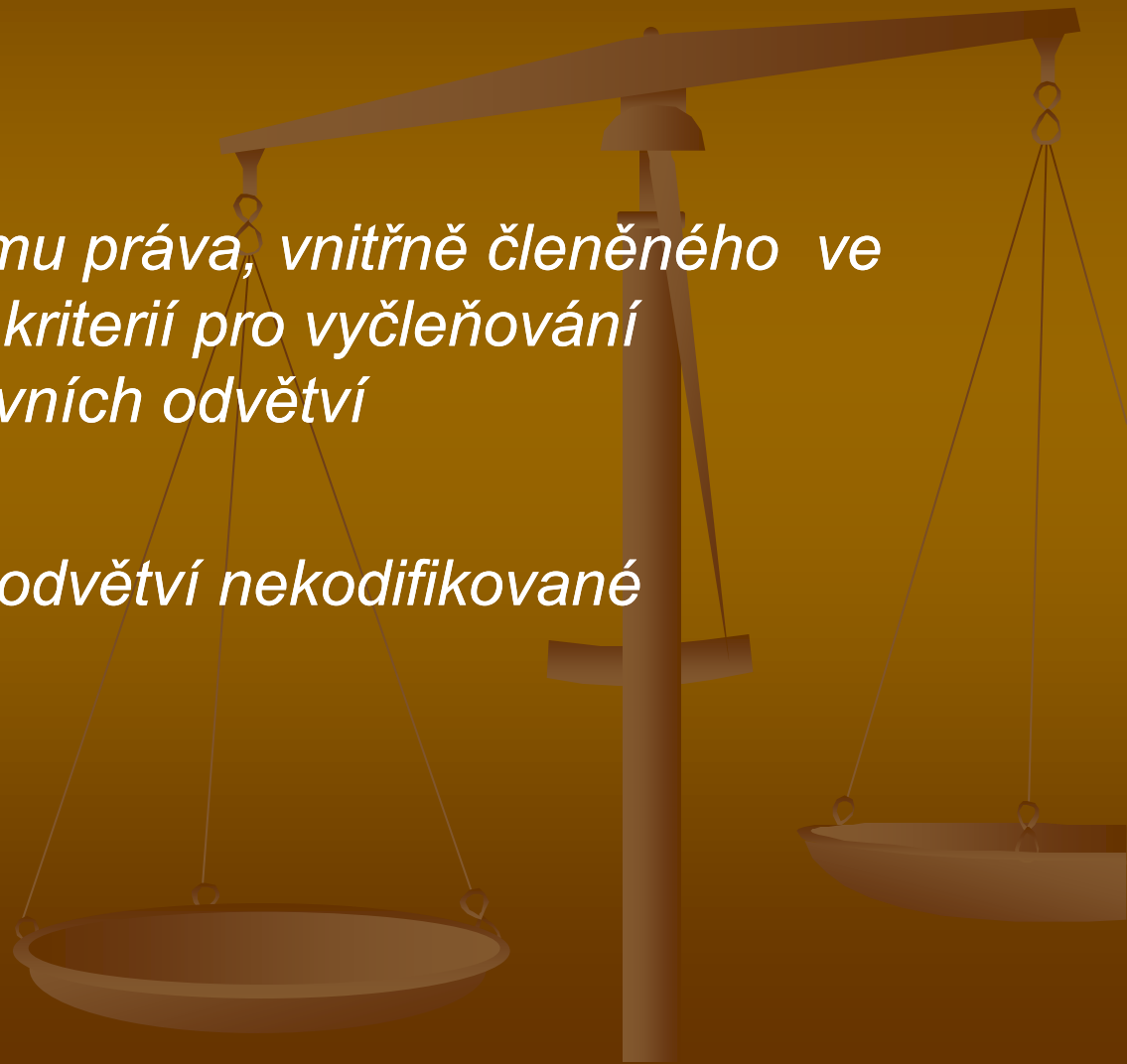
■ *v rovinách*

- *správní právo Evropské unie*
- *správní právo, společné evropským demokratickým státům,*
- *správní právo tzv. administrativní spolupráce států Evropy,*

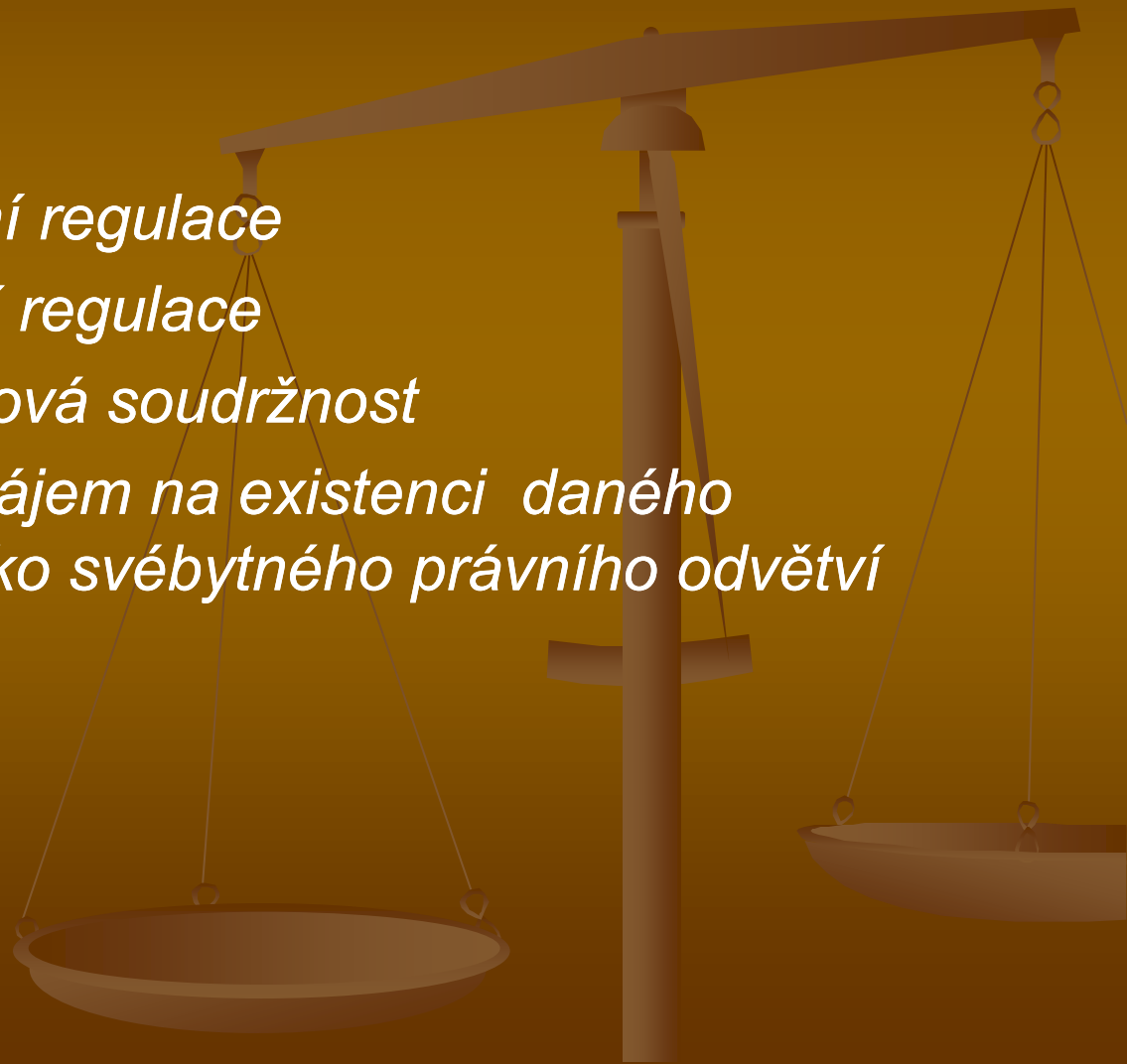
KE SPRÁVNÍMU PRÁVU jako PRÁVNÍMU ODVĚTVÍ

- *subsystém systému práva, vnitřně členěného ve smyslu obvyklých kriterií pro vyčleňování samostatných právních odvětví*
- *jedná se o právní odvětví nekodifikované*

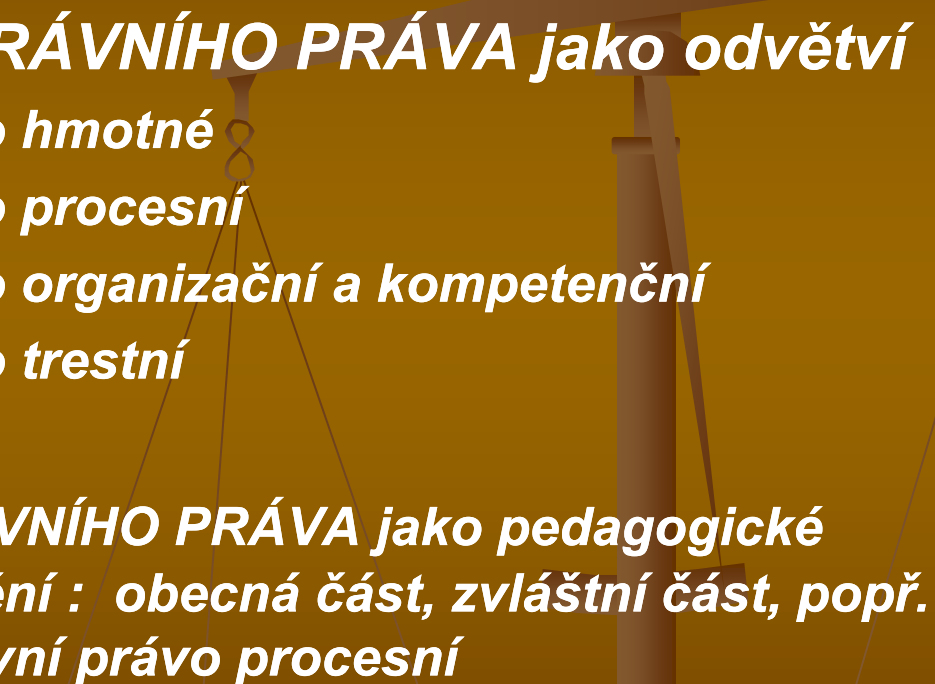

ODVĚTVOTVORNÁ KRITERIA

- *předmět právní regulace*
- *metoda právní regulace*
- *vnitřní systémová soudržnost*
- *společenský zájem na existenci daného subsystému jako svébytného právního odvětví*

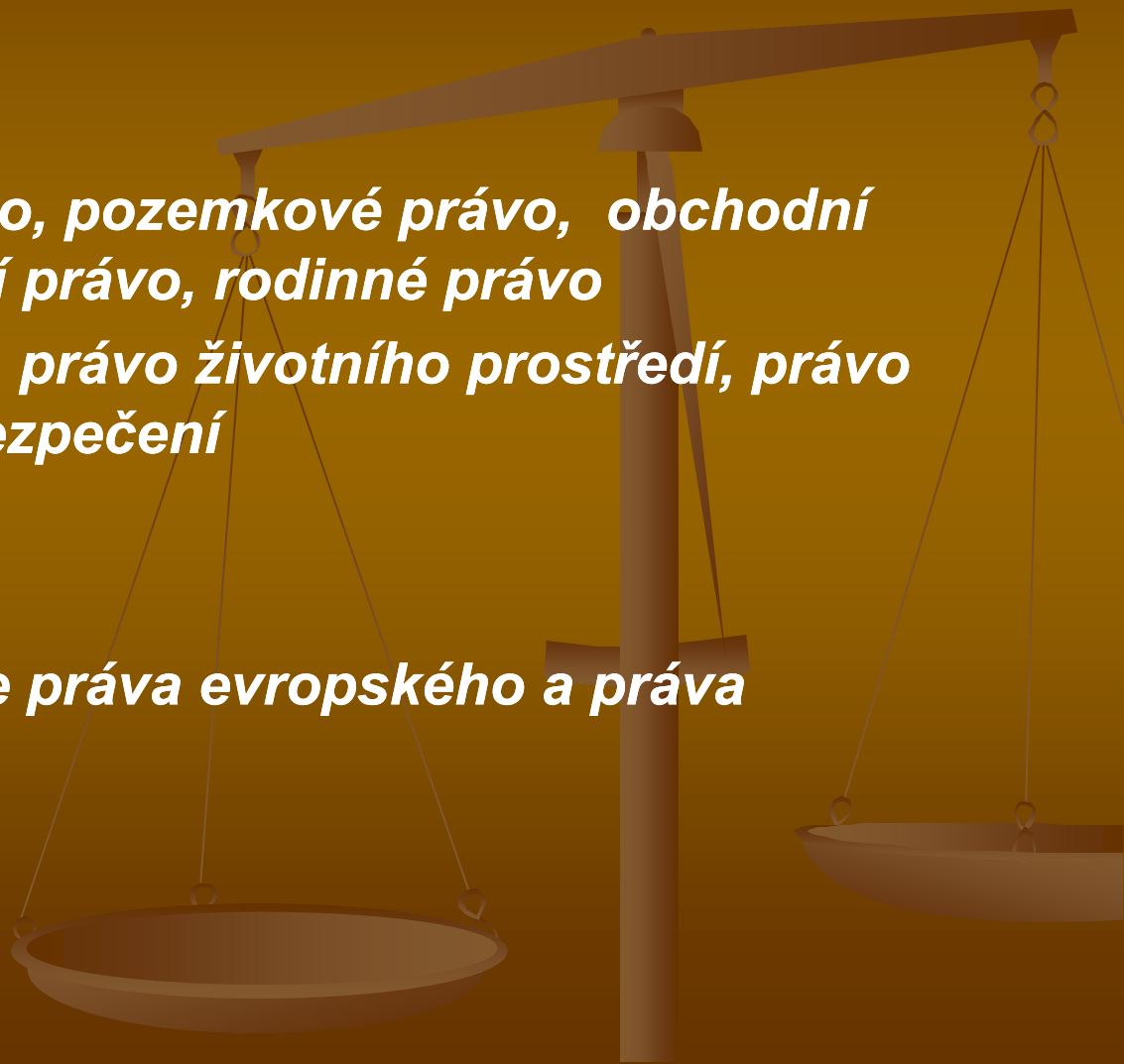
VNITŘNÍ ČLENĚNÍ SPRÁVNÍHO PRÁVA

- z pohledu **SPRÁVNÍHO PRÁVA** jako odvětví
 - *správní právo hmotné*
 - *správní právo procesní*
 - *správní právo organizační a kompetenční*
 - *správní právo trestní*
 - z pohledu **SPRÁVNÍHO PRÁVA** jako pedagogické disciplíny - členění : *obecná část, zvláštní část, popř. samostatně správní právo procesní*
-

VZTAHY SPRÁVNÍHO PRÁVA K JINÝM PRÁVNÍM ODVĚTVÍM

- *ústavní právo*
- *občanské právo, pozemkové právo, obchodní právo, pracovní právo, rodinné právo*
- *finanční právo, právo životního prostředí, právo sociálního zabezpečení*
- *trestní právo*

Specifická pozice práva evropského a práva mezinárodního

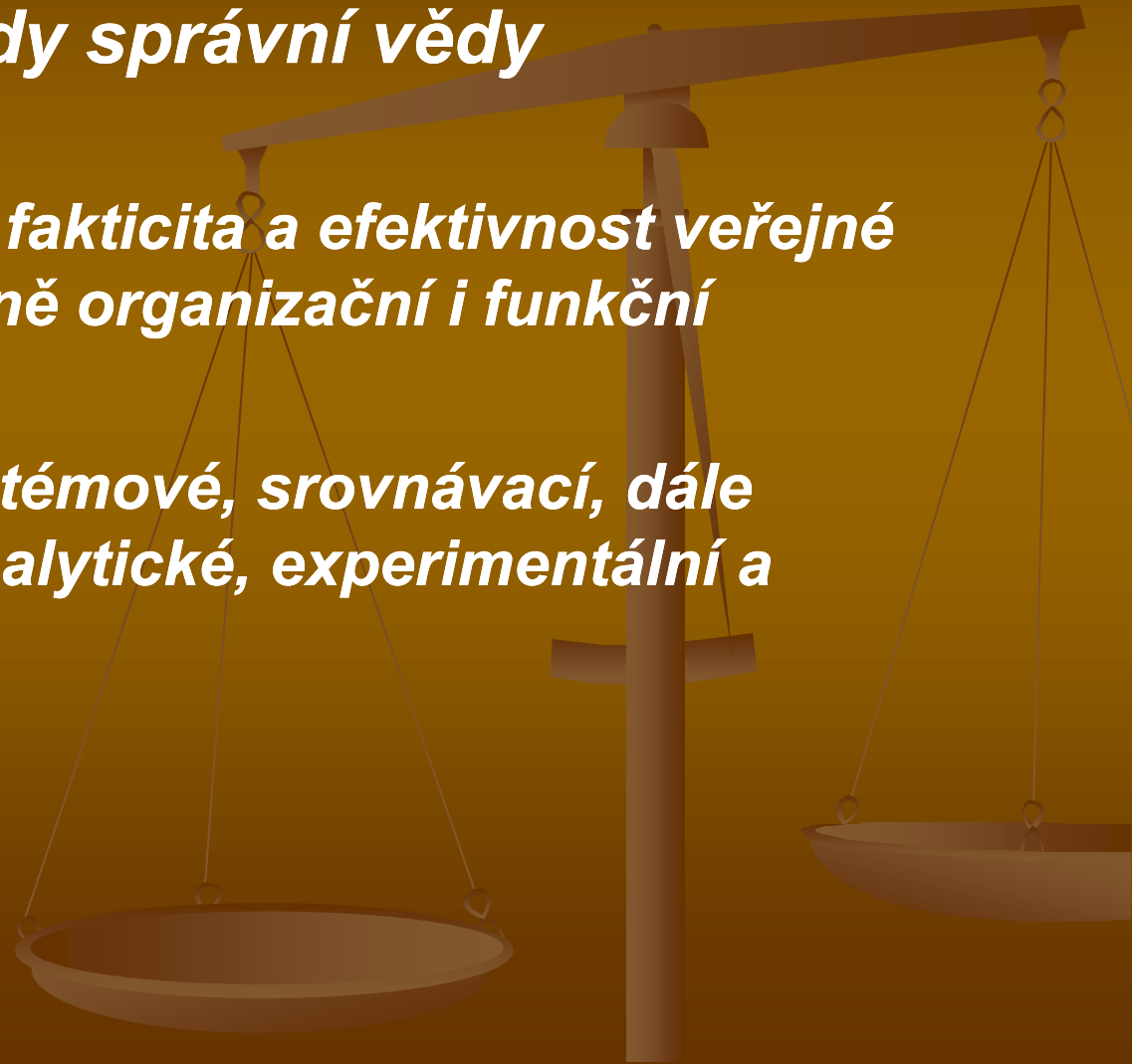

VĚDA SPRÁVNÍHO PRÁVA a SPRÁVNÍ VĚDA

- ***předmět a metody vědy správního práva***
 - ***předmětem – právně normativní regulace veřejné správy***
 - ***metody - systémové, srovnávací, dále deduktivní, formálně logické a interpretační***
-

■ *předmět a metody správní vědy*

- *předmětem – fakticita a efektivnost veřejné správy v rovině organizační i funkční*
- *metody - systémové, srovnávací, dále induktivní, analytické, experimentální a sociologické*

- ***vztah vědy správního práva a správní vědy***

- ***jde o relativně samostatné, nicméně úzce související, a vzájemně se doplňující, společenské vědy se zájmem o veřejnou správu***
- ***jejich posláním je trvale zajišťovat zdokonalování veřejné správy, a to jak v rovině její právní úpravy, tak i v oblasti jejího reálného uskutečňování***

SHRNUTÍ, ZÁVĚR

...a co nás čeká příště

- *přednáška na téma*

- ***Prameny a normy správního práva***

